

УДК 379.851:004.9

Домашенко С.В.

канд. фіз.-мат. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ ЯК РОЗВИТОК ГАЛУЗІ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ

Пандемія нового коронавірусу і введені різними країнами строгі протиепідемічні заходи прискорили трансформацію світового туризму. Галузь втрачає сотні мільярдів доларів і мільйони робочих місць. Але одночасно на ринок виходять цифрові стартапи travel tech, з'являються нові можливості для індивідуальних турів і формати міжнародного співробітництва. Експерти Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) упевнені, що нинішня криза - це можливість створити більш стійку туристичну економіку.

Нинішня криза виявила давні структурні слабкості в економіці туризму (це фрагментований сектор, представлений в основному малим і середнім бізнесом, надмірно залежний від сезонності), а також прогалини в готовності урядів і бізнесу оперативного реагувати на нові виклики і зміни, підкреслюють експерти ОЕСР.

За даними UNWTO, падіння експортної виручки від міжнародного туризму у 2020 році в порівнянні з 2019 більш ніж у 8 разів перевищує втрати, понесені в результаті глобальної економічної і фінансової кризи 2008-2009 рр. Тоді через спад в економіці, зростання цін на паливо і падіння попиту на квитки і пакетні тури з ринку пішли десятки авіаперевізників і туроператорів по всьому світу. Але саме та криза відкрила нові можливості. У серпні 2008 року був заснований сервіс Airbnb, який сьогодні став глобальною платформою здачі житла в короткострокову оренду. Сервіси і платформи, що розширюють можливості для розвитку неорганізованого туризму, стали набирати популярність, індустрія почала змінюватися.

Подібні тенденції спостерігаються в світі і сьогодні: більшість країн, орієнтованих на розвиток туристичного сектора, і самі гравці галузі скористалися кризовим затишшям, щоб прискорити перезавантаження галузі, провести діджиталізацію, запуск цифрових платформ, екологічних рішень і поміняти підходи до організації туризму.

Платформа Welcome City Lab спільно з Агентством з туризму Франції Atout France підготували спеціальний документ, що містить основні

інноваційні напрямки розвитку в туристичному секторі. У ньому виділено п'ять трендів розвитку галузі з урахуванням впливу пандемії. Це турбота про здоров'я туристів і дотримання санітарних норм, цифрова трансформація, орієнтація на усвідомлене споживання і Low Tech (виробництво товарів і послуг з мінімальною шкодою для людей, тварин і навколишнього середовища), іммерсивні технології (суміщення реальності і віртуальних ефектів для більшого занурення в новий простір), орієнтація на міста як центр інновацій.

Цифровізація туристичного сектора почалася задовго до пандемії. Такі сервіси, як Skyscanner, Booking.com, Airbnb, дали туристам можливість легко і просто планувати поїздки самостійно, і все більше людей воліло замість пакетних турів індивідуальні.

Ще в березні 2019 р дослідницька компанія Market Research Future прогнозувала, що темпи зростання світового ринку онлайн-туризму (інтернет-сервісів планування поїздок для самостійних мандрівників) в найближчі чотири роки складати понад 13% на рік. А світовий ринок онлайн-подорожей виросте з \$ 570,25 млрд в 2017 р до \$ 1134,55 млрд до 2023 р.

Однак в реальності в період постковідного відновлення цифри можуть бути вище. За даними медіаплатформи HotelTechReport, коронавірус прискорить цифрове перетворення в сфері гостинності на 10-15 років. Буде рости попит на онлайн-платформи, що дозволяють створити безшовний досвід організації подорожей, наприклад, за допомогою інтеграції бронювання не тільки квитків і проживання, а й дозвілля безпосередньо в місці відпочинку (покупка квитків в музеї, замовлення таксі або оренда автомобіля, доставка їжі та ін.).

Приклад такого продукту - сервіс, який дає можливість користувачеві сформулювати індивідуальний маршрут подорожі: купити квитки на літак, потяг, різні екскурсії, в музеї і театри, дізнатися про цікаві місця і корисні послуги в режимі «одного вікна».

Інший напрямок цифровізації туризму, яка отримала особливу популярність саме під час карантинних обмежень, - віртуальні екскурсії по містах і музеях світу. Не встаючи з дивана, можна обійти Лувр, послухати Віденську оперу, вивчити відеогалереї NASA. Можливість подорожувати онлайн допомагає людям відкривати для себе світ, бачити місця, де вони ще не бували, отримувати знання, знайомитися з жителями різних країн, навіть просто перебуваючи вдома.

Незважаючи на потужне падіння галузі, COVID-19 виявився несподіваним каталізатором інновацій та інтеграції нових технологій в галузь, констатують експерти WTTC в актуальному прогнозі. Вони відзначають, що прискорення цифровізації є одним з позитивних результатів

цієї кризи поряд з розвитком нових бізнес-моделей, що втілюють цілі сталого розвитку, впровадженням екологічного туризму, залученням в сектор різних соціальних верств населення, а також еволюцією попиту і переосмисленням ролі безпеки і здоров'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Пандемія COVID-19 та її наслідки у сфері туризму в Україні/ Звіт Hotel & Destination Consulting (HDC) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ntoukraine.org/assets/files/EBRD-COVID19-Report-UKR.pdf> (дата звернення: 31.03.2021)